

qualities and character of personality, a number of new requirements belongs or produced to the level of formed of professional jurisdictions of workers in tourism. The model of preparation of future specialists of sphere of tourism is based on to personality oriented, activity, practically oriented approaches, humanizing of preparation, individualization and problematizacii studies, connection of studies, with practice, conforming to the modern requirements of labour-market.

Key words: trade tourist education, paradigm of trade education, subjects, educational-educate to the process, kompetentisniy approach, model of preparation of specialists of sphere of tourism.

УДК 378.147

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-108-111

Поліщук Віра Аркадіївна,

доктор педагогічних наук, професор,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

ДО ПИТАННЯ СУТНІСНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ

У статті автор розкриває сутність поняття «професійна мобільність» в інтегративній єдності з іншими видами мобільності та сучасними суспільними стратегіями сприяння особистісному та професійному розвитку фахівця. Наголошено, що професійна мобільність як система є структурною сукупністю особистісних якостей, серед яких виділяють: самостійність; цілеспрямованість; цілепокладання; критичне мислення; соціальну мобільність; активність; адаптивність; відкритість; креативність; комунікативність; компетентність.

Ключові слова: мобільність, професійна мобільність, професійне самовдосконалення, професійна діяльність, фахівець.

Постановка проблеми. Стрімкість перетворень у сучасному суспільстві актуалізує попит на фахівців, які демонструють підвищену академічну та ділову мобільність, намагаються бути в курсі актуальної інформації, вміють аналізувати мінливі соціально-економічні умови, оперативного приймають нестандартні рішення в ситуації ринкової конкуренції. Соціум вимагає якісно нової генерації фахівців із високим рівнем загальної та професійної культури, інноваційним мисленням і високоморальною свідомістю. Сучасний фахівець – це вже не тільки професіонал у своїй галузі, а й високоосвічена людина, здатна до активної участі в інноваційних процесах, яка вміє передбачати і спрогнозувати результати своєї діяльності, успішно адаптуватися до умов мінливого ринку праці. В таких умовах фахівці всіх профілів намагаються оволодіти додатковими знаннями, вміннями і навичками, оскільки вимоги до їх професійної компетентції перманентно зростають. Важливим для спеціаліста стає здатність не тільки навчатися, розвиватися, а й бути готовим до постійно змінюваних умов життя, трудової діяльності, тим самим – бути здатним до реалізації професійної мобільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні праці в галузі розробки теми соціальної мобільності належать зарубіжним ученим С. Ліпсет, Р. Бендикс, П. Блау, О. Данкену, Д. Фезерману і Р. Маузер. У їх наукових доробках висвітлюються питання, пов'язані з вивченням сутності соціальної мобільності, розробкою термінологічно-понятійного апарату, статистичним аналізом, емпіричними дослідженнями. Відповідно, професійна мобільність вивчалася в контексті соціальної мобільності. Сутність професійної мобільності людини на філософському рівні аналізували Б. Гершунський, Л. Сорокіна, І. Фролов; на соціологічному рівні – І. Василенко, Г. Зборівський, І. Смирнова; на педагогічному рівні професійну мобільність досліджували Т. Большакова, Л. Горюнова, Ю. Калиновський. Мобільність у контексті професійного становлення особистості розглядали психологи Е.Зеєр, Є. Клімов, А. Маркова, М. Пряжников. Основні підходи до визначення професійної мобільності та її складових розробляли А. Амосова, С. Батишев, І. Мацкуляк, І. Удалова. Умови формування професійної мобільності розкрито в працях А. Ващенко, Т. Гордєєвої, Е. Іванченко, С. Капліна, Ю. Дворецької, Б. Ігошева, А. Нікітіної, В. Сластьоніна, С. Савицького та інших. Вплив професійної мобільності на професійний розвиток і становлення успішного фахівця вивчали З. Кугель, К. Попер, І. Пригожин, І. Смирнова, Л. Сушенцева, І. Фролов. Однак, незважаючи на велику кількість досліджень із зазначеної проблеми, в науці досі немає цілісної психолого-педагогічної концепції професійної мобільності особистості, продовжуються дослідження

її змістовної сутності відповідно до сфери професійної діяльності особистості.

Мета статті: розкрити сутність поняття «професійна мобільність» в інтегративній єдності з іншими видами мобільності та сучасними суспільними стратегіями сприяння особистісному та професійному розвитку фахівця.

Результати дослідження. Мобільність в широкому значенні є міждисциплінарним та міжгалузевим поняттям, яке активно використовується в економіці, соціології, психології та педагогії. У широкому смислового діапазоні цей термін використовується в документах Болонського процесу, які регламентують формування європейського освітнього простору. Розрізняють мобільність академічну, професійну, вертикальну, горизонтальну, географічну, соціальну. Останнім часом говорять про «інтелектуальну мобільність» (думок, ідей, методів) і «віртуальну мобільність» (використання Інтернету, електронних бібліотек, віртуальних конференцій тощо).

У рамках Болонського процесу основна увага приділяється академічній мобільності, тобто «переміщенню особи, який має відношення до освіти (студента чи фахівця), на певний період в іншу освітню або наукову установу (у своїй країні або за кордоном) як індивідуально, так і в рамках спільної освітньої та (або) дослідницької діяльності вузів і наукових центрів для навчання, викладання, проведення досліджень або підвищення кваліфікації» [2]. Мобільність за болонськими критеріями має включатися в освітню траєкторію кожного успішного студента, вона допомагає набувати нові компетенції, вносити важливий внесок в успішність та конкурентоспроможність фахівців на ринку праці. Однак при всій важливості академічної мобільності, вона є тільки засобом досягнення головної цілі Болонського процесу – професійної мобільності, яка, в свою чергу, тісно взаємопов'язана з концепцією неперервної освіти та сприяння працевлаштуванню фахівців у межах європейської спільноти. Мобільність також вносить значний вклад у міжкультурний діалог і процес формування громадянських компетенцій. У силу цього мобільність є ключовою метою не лише Болонського процесу, а й європейського суспільства в цілому [2].

Традиційно виокремлюють два види мобільності (П. Сорокін):

– горизонтальна мобільність – це перехід індивіда від однієї соціальної позиції до іншої, що знаходиться на тому ж рівні (зміна стосується професії, місця проживання);

– вертикальна мобільність – це зміна індивідом соціального статусу у напрямку його підвищення чи пониження у професійній діяльності, добробуті, місці проживання [4].

Отже, рух фахівця кар'єрною драбиною, пересування з нижчого щабля на вищий і навпаки, вписується в поняття

вертикальної мобільності. Зміна ж індивідом фаху в межах одного і того ж статусного кола професій або посад розглядається як горизонтальна мобільність.

Власне термін «професійна мобільність» був уведений в соціологічну науку для вивчення видів соціальної мобільності, де дане поняття відображає динамічні процеси у професійному середовищі. Самостійне використання терміну «професійна мобільність» у науковій літературі почалося з середини ХХ ст. в сенсі «зміна різних занять або професій» (С. Ліпсет, Р. Бенедікс). З 80-х років ХХ ст. вивчення даного феномена набуває системного характеру і у зарубіжній, і у вітчизняній науці та практиці [10]. Міждисциплінарний характер професійної мобільності проявляється в органічному поєднанні педагогічних, психологічних, економічних, соціологічних та інших аспектів наукового знання. Цим обумовлюється велика кількість підходів до визначення даного поняття. Традиційно професійна мобільність тлумачиться як зміна професійної ролі працівника, зумовлена зміною місця роботи або професії. У понятті професійної мобільності розрізняють об'єктивний, суб'єктивний і характерологічний аспекти.

Об'єктивний аспект охоплює науково-технічні та соціально-економічні передумови, а також сам процес зміни професії. Якщо раніше головним чинником, який стимулював професійну мобільність, були науково-технічні досягнення, які прискорювали процес виникнення нових професій і вимагали перекваліфікації фахівців, сьогодні більш значущими стали чинники розвитку ринкових відносин. Суб'єктивний аспект – це процес зміни професійних інтересів працівника і прийняття рішення про зміну фаху чи місця роботи.

З характерологічної точки зору професійна мобільність розглядається як більш-менш стала властивість особистості, як готовність або схильність до зміни виду професійної діяльності. Вчені О. Безпалко, Т. Гордєєва акцентують увагу на двох домінантах професійної мобільності: 1) професійно-освітні можливості майбутнього фахівця; 2) вимоги до оперативності, рівня формування професійної мобільності й якості підготовки професійно мобільного кваліфікованого працівника, які висувають до закладів професійної освіти суспільство та ринок праці [1; 3]. А. Капська та О. Карпенко у своїх дослідженнях наголошують, що формування професійної мобільності можливе лише на основі розвитку певних компетенцій фахівця. Зважаючи на те, що професійна мобільність майбутнього спеціаліста є інтегрованою характеристикою, актуальність потреби формування готовності до неї полягає у тому, що фахівець має бути готовий до виконання широкого кола професійних обов'язків, володіти комплексом компетенцій, які визначають успішність професійної самореалізації індивіда [5; 6]. На думку окремих науковців (Ю. Гуров, Е. Зеєр, Т. Сильвестрова), професійна мобільність є наслідком професійного вибору під впливом батьків і родичів, їх фаху та професійних досягнень, умов праці, соціального статусу, посади, добробуту, здобутого завдяки професійній діяльності. Вчені вважають, що професійна мобільність пов'язана з відтворенням соціально-професійної структури суспільства, відображенням потреб суспільства у різних професіях, кваліфікаціях, вибором найбільш значимого соціально-професійного статусу в суспільстві [4].

Л. Рибнікова розглядає поняття професійної мобільності як двосторонній процес:

1. Процес зміни професійного статусу, обумовлений зовнішніми умовами, зокрема, відсутністю робочих місць, низькою заробітною платою, побутовою невлаштованістю тощо. Тобто професійна, як і соціальна мобільність, визначається необхідністю адаптуватися до реальних життєвих ситуацій. Мобільність при такому трактуванні розглядається як вимушена активність. Формувальними факторами мобільності в такому випадку виступають держава, сім'я, соціально-економічні умови тощо.

2. Процес внутрішнього самовдосконалення особистості, що базується на усталених цінностях і персональній потребі у саморозвитку. Підґрунтям для професійної мобільності стає освітня та професійна компетентність індивіда. Як наслідок, особистість,

яка є внутрішньо мотивованою до самовдосконалення, здатна швидше реагувати на зміни в соціумі [8].

Відповідно, актуальність професійної мобільності, зумовлена декількома причинами, які можна розділити на зовнішні і внутрішні:

1. Зовнішні причини визначаються змінами у середовищі життєдіяльності людини, які можуть мати глобальний та індивідуальний характер. Глобальні зміни відображаються насамперед на змінах структури зайнятості, пов'язаної із структурними зрушеннями в економіці, а також на ментальних змінах, що стосуються перегляду індивідами ставлення до необхідності та можливості зміни професійного статусу стільки разів упродовж життя, скільки це буде потрібно. Ці зовнішні глобальні причини доповнюються зовнішніми індивідуальними, які в свою чергу можуть бути викликані необхідністю зміни спеціальності, робочого місця, статусу в організації внаслідок зміни місця проживання, погіршення стану здоров'я тощо.

2. Внутрішні причини зумовлені індивідуальними особливостями, пов'язаними зі спрямованістю особистості. Вони можуть бути визначені мотивацією до саморозвитку, яка викликає спрямованість особистості на вдосконалення професійних навичок, кар'єрне зростання, а також пізнім професійним самовизначенням, яке передбачає набуття фаху, що значно відрізняється від здобутої раніше професійної підготовки [9].

Досліджуючи феномен професійної мобільності, Л. Горюнова вказує на її психологічні складові: особистісна характеристика, що забезпечує внутрішній механізм розвитку людини через сформованість базових компетенцій; діяльність людини, детермінована подіями, які змінюють життєве та професійне середовище, наслідком чого стає самореалізація людини у всіх сферах життєдіяльності; процес перетворення людиною самої себе і навколишнього професійного та життєвого середовища.

Таким чином, професійна мобільність як система являє собою структурну сукупність особистісних якостей, серед яких виділяють: самостійність; цілеспрямованість; цілепокладання; критичне мислення; соціальну мобільність; активність (готовність до освоєння нових форм і видів діяльності; адаптивність (вміння пристосовуватися до мінливих умов діяльності); відкритість (готовність до прийняття нового); креативність (творче ставлення до життєвого та професійного середовища, готовність до їх перетворення); комунікативність (вміння встановлювати нові зв'язки і контакти); компетентність (здатність орієнтуватися в професії, готовність до самонавчання, саморозвитку, самоосвіти) [2].

Аналіз різних аспектів формування професійної мобільності дозволяє виокремити компетенції, які є основою формування професійної мобільності сучасного фахівця:

– освітня компетенція – здатність вчитися і самовдосконалитися упродовж життя, підтримувати та підвищувати професійний і соціальний потенціал в умовах науково-технічного прогресу;

– соціальна компетенція – вміння комунікувати всередині соціально неоднорідних груп, успішно адаптовуватись у нових ситуаціях і колективах;

– полікультурна компетенція – вміння досягати взаєморозуміння з представниками різних культур в умовах зростання соціального та культурного різноманіття;

– ціннісно-сміслова компетенція – вміння діяти згідно з принципами та нормами соціальної відповідальності та громадянської свідомості, етики та права;

– методична компетенція – володіння навичками рефлексії, гнучкості, креативності, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, узагальнення [7].

Готовність до професійної мобільності, на думку А. Нікітіної, включає діяльнісний та суб'єктивний критерії. Діяльнісний критерій характеризується відкритістю до змін; здатністю до цілепокладання, планування дій, проектування власного професійного розвитку та досягнення професійно

значущих компетенцій у вирішенні професійних завдань; умінням знаходити оптимальні виходи із складних ситуацій і аргументувати прийняття того чи іншого рішення; якістю обґрунтованості явищ та процесів професійної діяльності; активним самовиявленням у природних і спеціально змодельованих умовах; усвідомленістю, широтою, інтенсивністю, стабільністю спрямованості (соціальної, професійної, особистісної) на досягнення високих результатів діяльності.

Суб'єктивний критерій визначається вмінням оцінювати ситуацію і свої можливості у її вирішенні, спрямованістю на розв'язання проблемних ситуацій (потреби, мотиви, світогляд, установки, цілі), лідерськими якостями (рішучість, наполегливість,

самоконтроль, самостійність, активність), необхідністю у міжособистісній взаємодії в процесі професійного становлення

Висновки та перспективи подальших досліджень. У вітчизняній науці смислове наповнення поняття «професійна мобільність» істотно змінилося за останню чверть століття, що пов'язане з кардинальними змінами соціально-економічного й ідеологічного характеру. Аналіз досліджень професійної мобільності показує, що дана проблема дуже тісно пов'язана з мотивами і метою діяльності як основного фактора прояву мобільності. Тому психологічною основою професійної мобільності особистості визначає динамізм її мотиваційних, інтелектуальних і вольових процесів, завдяки чому створюється індивідуальне поле готовності до професійної мобільності.

Список використаних джерел

1. Безпалько О. В. Компоненти професійної мобільності майбутніх соціальних педагогів / О. В. Безпалько // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Сер. 11: Соціальна робота. Соціальна педагогіка. - Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. - 2012. - Вип. 14. - Ч. 2. - С. 15–26.
2. Гогленков А. М. Профессиональная мобильность в контексте концепции непрерывного образования: опыт стран Скандинавии // А. М. Гогленков [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gup.ru/events>.
3. Гордеева Т. С. Модель формування професійної мобільності соціальних працівників / Т. С. Гордеева // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 122. – С. 59–62.
4. Зеер Э. Ф. Психология профессионального развития / Э. Ф. Зеер. – М.: Издательский дом «Академия», 2006. – 480 с.
5. Капська А. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах / А. Й. Капська, Л. М. Завацька, С. В. Грищенко. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
6. Карпенко О. Г. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти: монографія / за ред. С. Я. Харченко. – Дрогобич: Коло, 2007. – 374 с.
7. Новоселова С.Ю. Феномен социально-профессиональной мобильности в контексте современного дополнительного профессионального образования / С. Ю. Новоселова // Современное дополнительное профессиональное педагогическое образование. – 2015. – №1. – С.1–6.
8. Пилецкая Л. С. Профессиональная мобильность личности: новый взгляд на проблему // Молодой ученый. – 2014. – №2. – С. 693-697. – URL <https://moluch.ru/archive/61/9004/> (дата звернення: 16.08.2018).
9. Сушенцева Л. Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: теорія і практика. Монографія / Лілія Леонідівна Сушенцева; за ред. Н. Г. Ничкало. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. – 439 с.
10. Hauser R. M. The process of stratification: Trends and analysis / R. M. Hauser, D. L. Featherman – New York : Academic press, 1977. – 287 p.

References

1. Bezpal'ko, O. V. 2012. Komponenty profesiyanoi mobil'nosti maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv [Components of professional mobility of future social teachers]. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after. M. P. Drahomanov. Series "Social Work. Social pedagogy"*, 14, 2, pp. 15-26.
2. Hohlenkov, A. M. *Professyonal'naya mobyl'nost' v kontekste kontseptsyy nepreryvnoho obrazovanyya: opyt stran Skandynavyi* [Professional mobility in the context of the concept of continuing education: experience of Scandinavian countries]. [online] Available at: <http://www.gup.ru/events>.
3. Hordyeyeva, T. Ye. 2014. Model' formuvannya profesiyanoi mobil'nosti sotsial'nykh pratsivnykiv [Model for the formation of social workers' professional mobility]. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series "Pedagogical Sciences"*, 122, pp. 59-62.
4. Zeer, Э. Ф. 2006. *Psikhologhiya professyonal'noho razvytya* [Psychology of professional development]. Moscow: Publishing house «Academy».
5. Kaps'ka, A. Y., Zavats'ka, L. M. and Hryshchenko, S. V. 2011. *Tekhnolohiyi sotsial'noyi roboty v zarubizhnykh krayinakh* [Technology of social work in foreign countries]. Kyiv: Publishing house "Word".
6. Karpenko, O. H. and Kharchenko, S. Ya. ed. 2007. *Profesiyina pidhotovka sotsial'nykh pratsivnykiv v umovakh universytets'koyi osvity: naukovometodychnyy ta orhanizatsiyno-tekhnohichnyy aspekty* [Professional training of social workers in university education: scientific and methodological and organizational-technological aspects]. Drohobych: Circle.
7. Novoselova, S.Yu. 2015. Fenomen sotsyal'no-professyonal'noy mobyl'nosti v kontekste sovremennoho dopolnytel'noho professyonal'noho obrazovanyya [The phenomenon of social and professional mobility in the context of modern additional professional education]. *Modern additional professional pedagogical education*, 1 pp. 1-6.
8. Pyletskaya, L. S. 2014. Professyonal'naya mobyl'nost' lychnosti: novyy vzhlyad na problemu [Professional mobility of the individual: a new look at the problem]. *Young scientist*, 2, pp. 693-697. [online] Available at: <https://moluch.ru/archive/61/9004/> [Applying date August 16, 2018].
9. Sushentseva, L. L. and Nychkalo, N. H. ed. 2011. *Formuvannya profesiyanoi mobil'nosti maybutnikh kvalifikovanykh robitykiv u profesiyno-tekhnichnykh navchal'nykh zakladakh: teoriya i praktyka* [Formation of professional mobility of future skilled workers in vocational schools: theory and practice]. Kryviy Rih: Publishing House.
10. Hauser, R. M. and Featherman, D. L. 1977. *The process of stratification: Trends and analysis*. New York : Academic press.

In the article, the author reveals the essence of the concept of "professional mobility" in integrating unity with other forms of mobility and modern social strategies to promote personal and professional development of a specialist. Mobility in the broad sense is an interdisciplinary and cross-disciplinary concept that is actively used in economics, sociology, psychology and pedagogy, in connection with which there is a large number of approaches to the definition of this concept. In the national science semantic content of the concept of "professional mobility" has changed significantly over the last quarter century, which is associated with radical changes socio-economic and ideological nature. Professional mobility is often interpreted as changing the professional role of an employee, due to changes in the place of work or profession, it is associated with the reproduction of the socio-professional structure of society, reflecting the needs of society in different professions, qualifications. In the concept of professional mobility

distinguish objective, subjective and characterological aspects. The topicality of professional mobility is due to several reasons that can be divided into external (changes in the environment of human life, which can have a global and individual character) and internal (individual characteristics associated with the orientation of the individual). Professional mobility as a system is a structural set of personal qualities, among which distinguish: independence; purposefulness; goal-setting; critical thinking; social mobility; activity; adaptability; openness; creativity; communicative; competence. Readiness for professional mobility includes activity and subjective criteria. Formation of professional mobility is possible only on the basis of the development of certain competences of a specialist: educational, social, multicultural, value-semantic, methodical. The problem of professional mobility of a specialist is very closely connected with motives and the purpose of activity as the main factor of the manifestation of mobility, therefore the psychological basis of professional mobility of the individual is the dynamism of its motivational, intellectual and volitional processes.

Key words: *mobility, professional mobility, professional self-improvement, professional activity, specialist.*

УДК 378: 78:37.011.31

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-111-113

Попович Наталія Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,

Біличко Магдаліна Сергіївна,
асистент,

Бегун-Трачук Лариса Олександрівна,
асистент,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО ДОСВІДУ ФАХІВЦЯ З МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті проаналізовано функціональну характеристику професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва. Доведено, що інформативна функція професійно-особистісного досвіду педагога-музиканта набуває особливого значення в умовах інформатизації освіти, коли одним із головних завдань неперервної мистецької освіти є підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють не тільки необхідним комплексом фахових знань, умінь і навичок, а й вільно застосовують інформаційно-комунікаційні технології як один з інноваційних і ефективних засобів професійної діяльності.

Ключові слова: *функція, функціональність, професійно-особистісний досвід, фахівець з музичного мистецтва.*

Постановка проблеми. Освітні реалії сьогодення вимагають вчасного вивчення, узагальнення, поширення і впровадження оригінальних самобутніх музично-педагогічних ідей, творчих здобутків у масову освітню практику педагогічних і мистецьких колективів, а також уведення в обіг нових понять чи оновлення змісту вже існуючих. Одночасно з набуттям досвіду особистісний розвиток фахівця мистецької сфери передбачає постійне долаання певних видів соціально організованих стереотипів і, натомість, набуття оптимальних, утворення оновлених зразків задоволення професійних, естетичних і життєвих потреб, опанування нових соціальних моделей.

В умовах інтеграції України у світовий і європейський освітній простір дослідження комплексного функціонального значення професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва має важливе наукове, освітнє і суспільне значення. Адже ефективність професійної діяльності вчителя музики залежить не тільки від володіння певним обсягом знань, а й від уміння оперувати ними, бути готовим змінюватись і пристосовуватись до сучасних освітніх тенденцій і суспільних вимог, оперувати й управляти інформацією, активно і творчо діяти, швидко приймати рішення, навчатись протягом життя, постійно збагачуючи свій професійно-особистісний досвід.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі дослідження процесу неперервної професійної підготовки вчителя музичного мистецтва ґрунтуються на положеннях і висновках: сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремь та ін.), теорії неперервної професійної освіти (С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Луговий та ін.), теорії розвитку особистості педагога в умовах неперервної професійної підготовки (С. Гончаренко, Н. Ничкало, С. Сисоєва, І. Федотенко та ін.), особистісно-орієнтованого підходу (І. Бех, О. Бондаревська, М. Чобітько, С. Шандрук, І. Якиманська та ін.), досліджень з проблем технології організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах (О. Глузман, Л. Кондрашова, О. Мещанинов та ін.). Аналіз наукових праць переконує, що деякі аспекти функціональності професійно-особистісного досвіду педагога-музиканта залишаються недостатньо дослідженими,

зокрема: відсутнє чіткий аналіз поліфункціональності цього феномена в сучасних умовах гуманізації, модернізації, глобалізації та інформатизації освіти.

Мета статті: проаналізувати функціональну характеристику професійно-особистісного досвіду фахівця з музичного мистецтва.

Результати дослідження. Функції професійно-особистісного досвіду зумовлені його компонентною структурою. Головна – *фундаментальна* – функція зумовлена інформаційно-мотиваційним компонентом професійно-особистісного досвіду вчителя музичного мистецтва, її сутність полягає у збереженні і переданні знань, умінь і навичок, апробованих (сформованих) у діяльності, тобто у неперервній трансляції досвіду у просторі і часі.

Аналізуючи фундаментальну функцію професійно-особистісного досвіду, необхідно зосередитися на так званій «дисемінації» досвіду. Загалом, поняття «дисемінація» трактується в педагогіці як особливий спосіб поширення й освоєння досвіду, адекватного потребам його реципієнтів. Такий сенс розгляду дисемінації забезпечує поширення інноваційного досвіду в середовищі професійної діяльності вчителів музичного мистецтва, розвиваючи різні елементи інноваційних музично-педагогічних систем і технологій.

Серед основних функцій професійно-особистісного досвіду, насамперед, виокремлюємо *інформативну* функцію, важливу для трансляції досвіду й коригування того, яка інформація для особистості є новою, а яка вже відомою в набутому досвіді. Залежно від специфіки використання змінюється й розуміння взаємозумовленості і взаємовпливу досвіду й інформації як:

- комунікації і зв'язку, у процесі яких усувається невизначеність, так звана, інформаційна ентропія (К. Шеннон);
- міри неоднорідності розподілу матерії та енергії у просторі і часі; міра змін, якими супроводжуються всі процеси, які відбуваються у світі (В. Глушков);
- позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу у процесі нашого пристосування до нього і пристосування до нього наших почуттів (Н. Віннер);
- передавання різноманітності (В. Р. Ешбі);